

Bi8610 Paleoantropologie

jaro 2021, ukončení: zk.

doc. RNDr. Václav Vančata, CSc. (přednášející)

Rozvrh: Po 1. 3. až Pá 14. 5.

Výuka: Út 13:00–14:50 online_B3, v MS Teams

Podmínky k ukončení předmětu

Splnění 3 praktických úkolů (kritická analýza videí) zadaných v MsTeams

Závěrečný online test (odpovědník v ISu nebo MS Forms), 50 otázek formy výběru jedné správné ze 4 nabízených odpovědí; pro úspěšné splnění je třeba správně zodpovědět minimálně 27 otázek (tj. známka E).

Anotace předběžná

Přednášky jsou zaměřeny na hlavní směry a nejdůležitější tématicky současné paleoantropologie. Úvodní část poskytuje informace o fylogenezi primátů od jejich vzniku v křídě, přes evoluci prosimii a vyšších primátů se zvláštním ohledem na vznik hominoidů a evoluci lidoopů a především homininů. Zvláštní pozornost se věnuje fosilním důkazům o původu a evoluci hominoidů, původu a evoluci homininů včetně základních fosilních důkazů rané evoluce homininů a původu a evoluce rodu Homo a jeho druhů. Nedílnou součástí jsou i paleobiogeografické a paleoekologické aspekty fylogeneze jednotlivých skupin vyšších primátů, zejména však homininů. Přehled důkazů o biologické a kulturní diverzifikaci Homo sapiens od paleolitu do Neolitu a migraci nedávných lidských populací. Tato část zahrnuje základní paleogenetické důkazy o evoluce Homo sapiens. Zvláštní pozornost bude věnována vysvětlení základních etap evoluce homininů, především však evoluci a diversifikaci druhu Homo sapiens ve střední a svrchním pleistocénu. Velká pozornost bude věnována paleogenetice – výzkumu prehistorických populací a významu starobylých genetických příměsí v genomu současného člověka. Závěrečná část bude věnována kolonizaci světa hominidy - jednotlivé etapy kolonizačních vln, kolonizace a diversita hominidů, paleogenetické doklady kolonizačních a migračních vln, se zvláštním zřetelem na kolonizaci Evropy.

Sylabus

1. Úvod – evoluce od křídly do neolitu, historická retrospekce, vznik Molekulární antropologie, počátek nové syntézy v paleoantropologii
2. Metody a cíle výzkumu v paleoantropologii – od měření, morfologie a stratigrafie k moderním technologiím datování, 3D rekonstrukcím a paleogenetice
3. Evoluce raných primátů ve starších třetihorách a vznik vrcholových antropoidů, paleobiogeografie evoluce primátů ve starších třetihorách
4. Nejstarší antropoidi a vznik Hominoidů od eocénu k miocénu – historie a současnost

5. Miocéní hominoidea – evoluce v Africe, Evropě a Asii – vznik a diversifikace lidoopů a homininů, Dryopitékovití a nejstařší hominina – historie a současnost
6. Nejstařší hominina a australopitéci – evoluce raných australopitéků, ekologické změny, adaptivní radiace australopitéků a vznik rodu Homo na začátku pleistocénu
7. Nejstařší formy rodu Homo – Homo ergaster/erectus a další formování archaického Homo sapiens.
8. Evoluce Homo sapiens a dalších lidských druhů a forem do konce Risského zalednění Vznik anatomicky moderního člověka a neandrtálců. Denisované v Asii
9. Kolonizace Evropy ve středním a svrchním pleistocénu – kontinuita nebo diskontinuita?? Evoluce velikosti těla, adaptace a proporce.
10. Rekolonizace Evropy na počátku holocénu – mesolitici a neolitici. Paleogenetika a její výsledky a význam pro paleoantropologii - nebo se paleogenetika stala již nedílnou součástí paleoantropologie, jako 3D rekonstrukce skeletu?
11. Kolonizace světa – dynamická sumarizace evoluce homininů a jejich paleobiogeografie – integrace výsledků genetických výzkumů